

NEKLASIFICIRANO

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
MINISTAR

Broj: 511-01-152-32582/2-2012.
Zagreb, 05. lipnja 2012.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE	
Datum: 09-06-2012	
Uredni broj: 021-12/12-01/106	Pril. Vrh.
Uredni broj: 511-12-02	- -

10

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
GLAVNO TAJNIŠTVO

Z A G R E B

PREDMET: Zastupničko pitanje prof. dr. sc. Miroslava Tuđmana u vezi sa stanjem sustava civilne zaštite,
- očitovanje, dostavlja se;

VEZA: vaš dopis klasa: 021-12/12-01/106 ur.broj: 5030118-12-1 od 28. svibnja 2012.

U prilogu Vašeg dopisa gore navedene oznake klase, ur.broja i datuma, dostavili ste, radi pripreme prijedloga odgovora, zastupničko pitanje koje je 23. svibnja 2012. godine postavio prof. dr. sc. Miroslav Tuđman, zastupnik u Hrvatskom saboru, predsjedniku Vlade Republike Hrvatske.

Kao nositelj pripreme prijedloga odgovora dostavljamo sljedeće očitovanje:

Sustav zaštite stanovništva od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća i katastrofa se u svijetu naziva civilna zaštita, a slijedom odredbi Zakona o zaštiti i spašavanju (Narodne novine br. 174/2004., 79/2007., 38/2009. i 127/2010.) u Republici Hrvatskoj definiran je kao sustav zaštite i spašavanja. U Europskoj uniji djeluje Ravnateljstvo za humanitarnu pomoć i civilnu zaštitu, a Republika Hrvatska je od 2009. godine članica EU. Mehanizma civilne zaštite.

U hrvatskom sustavu zaštite i spašavanja civilna zaštita je jedna od operativnih sastavnica, a sastoji se od mjera civilne zaštite (evakuacija, zbrinjavanje, sklanjanje), te postrojbi civilne zaštite, zapovjedništava CZ, povjerenika CZ i voditelja skloništa. Osnove djelovanja cjelokupnog sustava utvrđene su navedenim Zakonom, dok su elementi ustroja civilne zaštite bili definirani Zakonom o unutarnjim poslovima iz 1994. godine, koji je donošenjem Zakona o policiji (NN 34/11) u ožujku 2011. godine prestao važiti. Trenutno se sukladno odredbi članka 29. Zakona o zaštiti i spašavanju mogu ustrojivati operativne snage zaštite i spašavanja u jedinicama lokalne

samouprave, što uključuje i postrojbe civilne zaštite, a podzakonskim aktima na temelju Zakona o zaštiti i spašavanju je reguliran ustroj, raspoređivanje pripadnika, pozivanje i osposobljavanje.

Kad se govori o civilnoj zaštiti u užem smislu, u jesen 2011. godine u proceduru je bio upućen novi prijedlog Zakona o zaštiti i spašavanju, ali je Zaključkom Vlade Republike Hrvatske zaustavljena procedura iako je prijedlog već prošao sve koordinacije Vlade Republike Hrvatske. Započeta je procedura obnove postupka, te se osniva šira radna skupina, koja bi u taj prijedlog unijela još neke novine, posebno u pravima i obvezama jedinica lokalne samouprave, a također treba naglasiti i ulogu volontera spasitelja, iz udruga građana kao i iz reda stanovnika koji se dobrovoljno uključuju u zaštitu i spašavanje. Ukidanjem vojne obveze sudjelovanje volontera postaje posebno važno, a slična rješenja primjenjuju i druge zemlje Europe. Napominjemo da je obveza lokalne samouprave da ustrojavaju vatrogastvo i civilnu zaštitu utvrđena člankom 135. Ustava Republike Hrvatske još 1990. godine, ali se do kraja devedesetih godina, dijelom i zbog potreba za djelovanjem civilne zaštite kao jedinstvenog sustava tijekom Domovinskog rata, sustav uglavnom financirao iz državnog proračuna, a bio je u sustavu Ministarstva unutarnjih poslova, iako su i tada postojale odredbe o potrebi razvitka i financiranja sustava civilne zaštite na lokalnim razinama. Tek donošenjem Zakona o zaštiti i spašavanju pitanje supsidijarnosti i jačanja sustava u jedinicama lokalne samouprave se ponovno potencira.

Problem je ostala obveza izgradnje skloništa, što je prijedlogom Zakona o zaštiti i spašavanju iz 2011. bilo znatno ublaženo. Skloništa kao dio građevine se danas u Europi više ne grade, već uglavnom sve zemlje obvezuju lokalnu upravu i državna tijela koja grade infrastrukturne objekte pod zemljom (javne garaže, stanice podzemne željeznice, tuneli i slični objekti) da prilikom gradnje predvide mogućnost njihova korištenja za sklanjanje stanovništva u slučaju potrebe. U situaciji kad je gospodarstvo u Republici Hrvatskoj u krizi, smanjenje obveza investitorima izravno bi doprinijelo olakšavanju situacije, što je u ljeto prošle godine zahtijevalo i Ministarstvo gospodarstva, ali odgađanjem donošenja novog zakona obveza izgradnje skloništa postoji i danas.

Zakonom o zaštiti i spašavanju definirane su zadaće sustava zaštite i spašavanja, te prava i obveze svih sudionika u zaštiti i spašavanju, od fizičkih i pravnih osoba, do jedinica lokalne i područne samouprave, središnjih tijela državne uprave i udruga građana, a slijedom toga doneseni su Procjena ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća i katastrofa u svibnju 2009. godine i Plan zaštite i spašavanja za područje Republike Hrvatske (Narodne novine br. 96/2010) u srpnju 2010. godine. Oba dokumenta donijela je na prijedlog Državne uprave za zaštitu i spašavanje Vlada Republike Hrvatske, a u njihovoj izradi sudjelovala su sva središnja tijela državne uprave, tako da se radi o cjelovitim dokumentima koji definiraju rizike i prijetnje, te potrebe i mogućnosti djelovanja u zaštiti i spašavanju ljudi, imovine i okoliša u velikim nesrećama i katastrofama.

Kao i u većini zemalja u svijetu sustav zaštite i spašavanja temelji se na tri osnovna principa, supsidijarnosti, odnosno odgovoru na najnižoj mogućoj razini, solidarnosti, koja podrazumijeva i uključivanje kapaciteta izvan pogođenog područja kad je to potrebno, te kontinuitetu djelovanja, koji podrazumijeva da svi subjekti moraju nastaviti sa svojim djelovanjem sve dok njihovi pripadnici nisu izravno

ugroženi. Zbog toga se razvoju sustava zaštite i spašavanja na lokalnim razinama posvećuje posebna pozornost. Slijedom obveza utvrđenih odredbama članaka 28. i 29. Zakona o zaštiti i spašavanju, a u skladu sa Procjenom ugroženosti Republike Hrvatske jedinice lokalne i područne samouprave bile su obvezne izraditi svoje procjene ugroženosti (što je do sada izradilo 92,5 % njih), a nastavno i planove zaštite i spašavanja, kojima konkretno razrađuju snage i sredstva te načine provedbe mjera zaštite i spašavanja. Uz to jedinice lokalne i područne samouprave obvezne su i razvijati snage zaštite i spašavanja, te ih financirati, opremiti i osposobljavati. Međutim, s obzirom da Zakon ne sadrži kvalitetna rješenja kaznenih mjera, ovaj dio većina jedinica lokalne samouprave izbjegava. Djelomično se financira razvoj sustava vatrogastva, koje je sastavni dio operativnih snaga zaštite i spašavanja, ali i tu povremeno ima problema, te inspekcija zaštite i spašavanja podnosi prijave nadležnim sudovima za prekršaje.

Za upravljanje zaštitom i spašavanjem na lokalnoj razini odgovorni su čelnici (načelnici općina i gradonačelnici), a na razini područne samouprave župani. Kao potpora u pripremi i donošenju odluka djeluju i Stožeri zaštite i spašavanja, koje čine čelnici operativnih snaga i tijela uprave pojedine jedinice lokalne samouprave, te stručnjaci koje svojom odlukom uključi općinsko odnosno gradsko vijeće ili županijska skupština. Stožeri svih županija prošli su i obuku u organizaciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje, kao i stožeri većih gradova, a u tijeku je osposobljavanje i općinskih stožera.

Za djelovanje u zaštiti i spašavanju u Republici Hrvatskoj i sada postoje razvijeni kapaciteti operativnih snaga, kao i sustav prikupljanja i distribucije informacija do svih žurnih službi i upravljačke strukture zaštite i spašavanja (sustav 112).

Postojeći kapaciteti civilne zaštite i dalje postoje, te se povremeno provode i smotre, osposobljavanja i vježbe. Prema podacima Države uprave za zaštitu i spašavanje u postrojbe i zapovjedništva i druga tijela civilne zaštite trenutno je raspoređeno 24.615 pripadnika (po strukturi 2998 povjerenika CZ, 1757 voditelja skloništa, 827 pripadnika interventnih specijalističkih postrojbi civilne zaštite Republike Hrvatske (ISPCZ RH), 4001 pripadnik specijalističkih postrojbi županija i gradova, 14.039 pripadnika postrojbi opće namjene, 823 člana zapovjedništava CZ gradova i 170 članova zapovjedništava CZ gradskih četvrti u gradu Zagrebu). Opremljenost postrojbi, posebice postrojbi općina i manjih gradova vrlo je loša, te imaju samo nešto osnovne opreme za raskrčivanje ruševina (lopate) i nešto druge opreme, jer se već godinama vrlo malo ili ništa ne izdvaja iz lokalnih proračuna za njihovo opremanje, a oprema koju imaju je iz ranijih razdoblja.

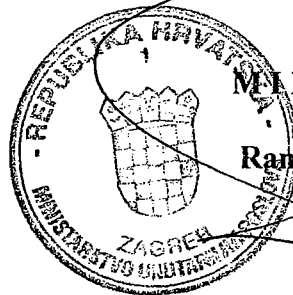
Na državnoj razini Državna uprava za zaštitu i spašavanje razvija interventne specijalističke postrojbe civilne zaštite za spašavanje na vodi, spašavanje iz ruševina, RKB zaštitu i logističke postrojbe namijenjene za uspostavu kampova za zbrinjavanje ugroženog stanovništva. Ukupno je u ISPCZ RH 827 pripadnika raspoređeno u četiri operativne zone (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek). Opremljenost državnih postrojbi je oko 30%. Najopremljenije su postrojbe za spašavanje na vodi, zatim postrojbe za spašavanje iz ruševina, a najlošije RKB postrojbe.

Logističke postrojbe ISPCZ RH nemaju specijalističku opremu već su namijenjene za postavljanje kampova za zbrinjavanje ugroženih. Republika Hrvatska raspolaže kapacitetima za smještaj pod šatorima 30.000 ugroženih osoba, a oprema koja se sastoji od šatora, vreća za spavanje, deka, kreveta, te poljskih kuhinja nalazi se u skladištima Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Hrvatskog crvenog križa i Ravnateljstva za robne zalihe.

Opremljenost sustava zaštite i spašavanja u Republici Hrvatskoj treba promatrati u cjelini. Ukupni sustav i operativne snage imaju kapacitete za djelovanje u velikim nesrećama i katastrofama, a po pokazateljima ukupno se u sustav godišnje ulaže do jedne milijarde kuna. Najviše od toga ulaže se u sustav vatrogastva. Primjerice Vlada Republike Hrvatske je od 2001. do 2009. godine uložila u nabavu 210 vatrogasnih vozila, od kojih je dio platila u cijelosti, a veći dio uz sufinanciranje jedinica lokalne samouprave. Od 2005. godine uložena su znatna sredstva u razvoj sustava 112 za prikupljanje podataka o potrebama ugroženih i povezivanje sa žurnim službama u redovitom djelovanju. Uspostavom sustava 112 znatno je poboljšana situacija sa jednakim uvjetima i dostupnosti žurnih službi u većini županija. Primjerice, do preusmjeravanja poziva za hitnu medicinu i vatrogasce na broj 112 u većini županija za hitne medicinske pozive javljali su se noćni čuvari u domovima zdravlja, a broj za pozivanje je bio sedmeroznamenasti, što je izravno ugrožavalo sve osobe koje nisu s područja županije i nisu znale taj broj.

Najmanje je na državnoj razini uloženo u opremanje postrojbi civilne zaštite. Srednjoročnim planovima razvoja sustava zaštite i spašavanja bilo je predviđeno da se nakon opremanja sustava 112 u razdoblju nakon 2010. godine intenzivira opremanje i osposobljavanje kapaciteta civilne zaštite, ali su zbog krize proračuni za 2010. i naredne godine znatno smanjeni i svako opremanje sustava je odgođeno. Međutim, znatno veći problem je definiranje i provedba obveze razvoja i opremanja postrojbi civilne zaštite jedinica lokalne samouprave, te se razmišlja o utvrđivanju obvezne stope izdvajanja sredstava iz proračuna jedinica lokalne samouprave za ovu namjenu, budući da samo okvirna obveza nije polučila potrebne rezultate. Drugi problem koji se mora riješiti je stimulacija za volontere koji se uključuju u sustav zaštite i spašavanja, kako je to regulirano u većini europskih zemalja. Ta stimulacija ne treba biti velika, ali se mora osigurati potpora sudjelovanju volontera u osposobljavanju i djelovanju u operativnim snagama zaštite i spašavanja, što uključuje i sve strukture civilne zaštite.

S poštovanjem,

MINISTAR

Ranko Ostojić